

โครงการงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ จังหวัดอุดรธานี
โครงการขุดลอกหนองอ่างเก็บน้ำโคกนาคอง ตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจด้านการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ ซึ่งดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งในพื้นที่สาธารณะตามการขอรับสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือเกษตรกร และในเขตพัฒนาที่ดินเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งสามารถก่อสร้างกระจายไปในท้องถิ่นที่ห่างไกลและทุรกันดารได้เกือบทุกท้องที่เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ขาดแคลนน้ำใช้สำหรับการเพาะปลูก และเป็นน้ำกินน้ำใช้ในฤดูแล้ง ซึ่งสามารถก่อสร้างกระจายไปในท้องถิ่นที่ห่างไกลและทุรกันดารได้เกือบทุกท้องที่เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ขาดแคลนน้ำใช้สำหรับการเพาะปลูก เป็นน้ำกินน้ำใช้ในฤดูแล้ง โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยแหล่งน้ำเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งจะช่วยอนุรักษ์และเก็บเกี่ยวน้ำ ไม่ให้ไหลบ่าไปกัดเซาะดินในพื้นที่ตอนล่างให้เกิดความเสียหายรวมทั้งกักเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรกรรม

๒. งานพัฒนาแหล่งน้ำนอกเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำตามที่ อบต. ผู้นำท้องถิ่นเสนอขอมาเพื่อสนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรในพื้นที่ ให้มีแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตร

ลักษณะงานพัฒนาแหล่งน้ำ ประกอบด้วย

- งานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เป็นการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ สระเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ การขุดลอกหนองน้ำ คลอง ลำห้วย และฝายต้นน้ำ เป็นต้น

- งานปรับปรุงพื้นที่และจัดทำระบบส่งน้ำในไร่นา จำแนกเป็นคลองส่งน้ำในไร่นา และระบบท่อส่งน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้สามารถมีแหล่งน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรไม่ว่าจะเป็นการทำนาหรือปลูกพืชนอกฤดูกาลและช่วงฤดูแล้ง ได้อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และเพื่อการอุปโภค บริโภค โดยคัดเลือกพื้นที่จากคำขอของเกษตรกรที่ยื่นความจำนงมายังกรมฯ ตามความเหมาะสมและลำดับความสำคัญ

๒.๒ เพื่อให้ราษฎรและชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาการก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๓. เป้าหมาย

พื้นที่สาธารณะที่มีคำขอรับการสนับสนุนจาก อบต. เกษตรกร และมีศักยภาพในการก่อสร้างงานแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (บ้านโคกนาคอง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

๔. สรุปขั้นตอนการเสนอโครงการ

ขั้นตอนที่ ๑ เกษตรกร/อบต./อบจ./เทศบาล เสนอคำร้อง/คำขอ

- โดยประสานงานยื่นความจำนงได้ที่หน่วยงาน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต/สถานีพัฒนาที่ดินประจำจังหวัด (โครงการต้องมีรายละเอียดประกอบการพิจารณา)

ขั้นตอนที่ ๒ เมื่อ กรมฯ/กผง. ได้รับคำร้องขอ

- จะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกรมฯ ตามข้อจำกัด (ร่าง) แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ยังไม่มีความชัดเจน คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงอนุโลมให้กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำได้เฉพาะในวงรอบเขตพัฒนาที่ดินก่อนเป็นลำดับแรก พร้อมทั้งส่งคำร้องขอให้ สวพ. เพื่อดำเนินการรวบรวมไว้ในฐานข้อมูลคำขอเพื่อจัดทำแผนปีงบประมาณต่อไป

ขั้นตอนที่ ๓ เมื่อ สวพ. ได้รับหนังสือจากกรมฯ/กผง.

- สวพ. จะพิจารณาและตรวจสอบ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่สำรวจความพร้อมและศักยภาพด้านกายภาพของพื้นที่ เนื่องจากการสำรวจและออกแบบก่อสร้าง หรือ กำหนดเป้าหมาย นั้น กรมฯ ต้องดำเนินการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑ ปี โดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญ เพื่อจัดเข้าแผนงานปีงบประมาณตามข้อกำหนดของสำนักงบประมาณว่าด้วย แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำฯ ต้องมีศักยภาพความพร้อมมีแบบแปลนเรียบร้อยแล้ว และสามารถดำเนินการก่อสร้างได้ทันที เมื่อได้รับการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

๕. วิธีการดำเนินงาน (กรมพัฒนาที่ดิน)

๕.๑ สำรวจความต้องการแหล่งน้ำจากคำขอ/คำร้อง โดยคัดเลือกพื้นที่ทำการเกษตรที่ประสบปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่

๕.๒ การเตรียมข้อมูลก่อนดำเนินการ ซึ่งต้องศึกษาและการวางโครงการ โดยเจ้าหน้าที่จะเข้าสำรวจข้อมูลสภาพพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน ทั้งเรื่องที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพดิน น้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

๕.๓ การวิเคราะห์ปัญหา เจ้าหน้าที่จะร่วมกับเกษตรกรวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ เพื่อกำหนดเป็นแผนงานต่อไป

๕.๔ ขั้นตอนการออกแบบตามประเภทของงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

๕.๕ ขั้นตอนการก่อสร้างตามประเภทของงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

๖. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่งานแหล่งน้ำ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ (ทั่วประเทศ)

โดยแนวทางการคัดเลือกเป็นไปตามตามลักษณะของแหล่งน้ำและสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ของราษฎรอย่างแท้จริง และยึดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณโดยพิจารณาหลัก ๖ ตัวแปร คือ พื้นที่นอกเขตชลประทาน ร้อยละ ๑๐, ประชากร ร้อยละ ๓๐, พื้นที่ภัยแล้ง ร้อยละ ๑๐, พื้นที่อุทกภัย ร้อยละ ๑๐, ความยากจน ร้อยละ ๑๐ และ พื้นที่การชะล้างพังทลายของดิน ร้อยละ ๓๐ ซึ่งงานดังกล่าว

สามารถก่อสร้างกระจายไปในท้องถิ่นที่ห่างไกลและทุรกันดารได้เกือบทุกท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ขาดแคลนน้ำใช้สำหรับการเพาะปลูกและเป็นน้ำกินน้ำใช้ในฤดูแล้ง ในการก่อสร้างงานดังกล่าวจะได้เร่งรัดการก่อสร้างขึ้นตามราษฎรร้องขอหรือปรับปรุงซ่อมแซมของเดิมที่ราษฎรได้ก่อสร้างไว้ให้คงทนถาวร

๗. ผลการดำเนินงาน

โครงการขุดลอกหนองอ่างเก็บน้ำโคกนาคอง พื้นที่ดำเนินการบ้านโคกนาคอง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ – เดือนมีนาคม ๒๕๕๙ งบประมาณ ๒,๐๖๘,๐๐๐ บาท (ราคางานงบประมาณ ๑,๒๘๐,๐๐๐ บาท) ของอ่างเก็บน้ำมีความจุ ๑๒๖,๐๐๐ ลบ.ม. และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จสามารถเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักสำหรับการอุปโภค บริโภค และการเกษตร แก่ราษฎรในหมู่บ้านโคกนาคอง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน ๕๕๔ ครัวเรือน และมีพื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์ จำนวน ๕๑ ไร่

กรมพัฒนาที่ดินโดยสถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี ได้ส่งมอบโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ปี ๒๕๕๘ ขุดลอกหนองบ้านโคกนาคอง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ให้กับเทศบาลตำบลหนองขอนกว้าง ในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ เพื่อที่จะสามารถดำเนินการบริหาร ดูแล และบำรุงรักษาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น

ปัจจุบันประชาชนยังสามารถใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำแห่งนี้ อย่างไรก็ตามเกษตรกรยังมีความต้องการขอขยายพื้นที่อ่างเก็บน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่การใช้ประโยชน์ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) ให้กรมพัฒนาที่ดินจังหวัดอุดรธานี สืบสวนความต้องการและประสานส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการขุดลอกหนองอ่างเก็บน้ำโคกนาคอง
ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙

โครงการขุดลอกหนองอ่างเก็บน้ำโคกนาคอง
บ้านโคกนาคอง หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองขอนกว้าง อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี

